

Ministarstvo
finansija

Adresa: Ul. Stanka Dragojevića br. 2
81000 Podgorica Crna Gora
www.mif.gov.me

Br: 05-02-041/25-25725//2

Podgorica, 04.08.2025. godine

Za: MINISTARSTVO DIJASPORE, Rimski trg 47, Podgorica
gospodinu, Mirsadu Azemoviću, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o saradnji Crne Gore sa dijasporom - iseljenicima

Veza: Vaš akt br. 01-910/25-825/7 od 30.07.2025. godine

Poštovani gospodine Azemoviću,

Povodom *Predloga zakona o saradnji Crne Gore sa dijasporom - iseljenicima*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Dostavljenim Predlogom unapređuje se postojeće zakonsko rješenje na način da se Ministarstvo dijaspore prepoznaje kao centralno tijelo za vođenje i koordinaciju svih aktivnosti prema dijaspori, čime će dijaspora dobiti jedan kontakt-punkt što će privući investicije, donacije i sl.

Na tekst Predloga zakona i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

U izvještaju o analizi uticaja propisa navedeno je da za implementaciju Predloga zakona nije potrebno obezbjeđivati dodatna sredstva iz Budžeta Crne Gore, kao i da je predviđeno donošenje Uredbe o načinu dodjele stipendija, nagrada i iseljeničke knjižice čije se obaveze integrišu u postojeće stavke.

Uvidom u dostavljeni Predlog i obrazloženje Zakona utvrđeno je da se dio koji se odnosi na Finansiranje, između ostalog, mijenja u odnosu na postojeći Zakon na način da se budžetska sredstva za namjenu očuvanja i jačanja saradnje sa dijasporom - iseljenicima umjesto dosadašnjih 0,07 % tekućeg budžeta, obezbjeđuju najmanje na nivou od 0,20% tekućeg budžeta Crne Gore.

Osim navednog, mijenja se broj članova Savjeta za saradnju sa dijasporom - iseljenicima i sekretaru Savjeta je propisano pravo na naknadu za rad. Takođe, umjesto dosadašnje evidencije predviđeno je da Ministarstvo dijaspore vodi Registar dijaspore - iseljenika u elektronskoj formi.

Razmatrajući dostavljenu dokumentaciju, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, nije saglasno da se poveća obavezno procentualno izdvajanje za namjenu očuvanja i jačanja saradnje sa dijasporom – iseljenicima, imajući u vidu da je navedeno procentualno izdvajanje u suprotnosti sa načelima programskog budžetiranja, te sugerišemo da se procentualno izdvajanje kao model finansiranja briše.

Nadalje, utvrđeno je da je pojedinim članovima zakona propisano donošenje Strategije saradnje sa dijasporom - iseljenicima, kao i donošenje podzakonskih akata, te ukazujemo da se:

- član 7 dostavljenog Predloga Zakona izmijeni na način da se posle riječi: "utvrđuje Vlada" dopuni riječima " uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva finansija,
- član 33 stav 2 da se dopuni na način: "Naknada se utvrđuje u skladu sa propisom Vlade kojim se utvrđuje visina naknade za rad člana radnog tijela ili drugog oblika rada, uz prethodnu saglasnost Ministarstva finansija",
- član 37 stav 3 i član 39 stav 6 dopuniti riječima: " uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva finansija".

Napominjemo da je neophodno da se svi troškovi po osnovu realizacije Predloga usklade sa sredstvima koja se Ministarstvu dijaspore, planiraju godišnjim zakonom o budžetu i Srednjoročnim budžetskim okvirom.

Takođe, upućujemo na odredbe Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, član 40, kojim se uređuje da ugovorene obaveze moraju biti usklađene sa planiranim i odobrenim sredstvima, kao i da je budžetski izvršilac odgovoran za zakonito korišćenje sredstava odobrenih potrošačkoj jedinici.

S poštovanjem,

MINISTAR
Novica Vuković

ZAKON O SARADNJI CRNE GORE SA DIJASPOROM - ISELJENICIMA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se način ostvarivanja i jačanja saradnje Crne Gore sa dijasporom - iseljenicima, kao i druga pitanja od značaja za ostvarivanje njihovih prava i interesa.

Dijaspora – iseljenici

Član 2

Dijasporom - iseljenicima smatraju se crnogorski državljani i druga lica porijeklom iz Crne Gore, koji žive u inostranstvu i koji Crnu Goru doživljavaju kao svoju matičnu državu ili državu porijekla i baštine je kao demokratsku, nezavisnu, suverenu i građansku.

Organizacije dijaspore - iseljenika

Član 3

Pod organizacijom dijaspore - iseljenika, u smislu ovog zakona, podrazumijevaju se dobrovoljni oblici udruživanja dijaspore - iseljenika iz Crne Gore, osnovani radi očuvanja jezika, kultura i tradicija, državnog i građanskog identiteta Crne Gore, ostvarivanja kulturne, prosvjetne, naučne, humanitarne, sportske, privredne i druge saradnje sa Crnom Gorom, promocije Crne Gore i afirmacije njenih interesa, koja je registrovana u skladu sa propisima države u kojoj dijaspora - iseljenici žive (u daljem tekstu: zemlja prijema).

Povratnik

Član 4

Povratnik je pripadnik dijaspore - iseljenika koji ima namjeru trajnog povratka, odnosno nastanjenja u Crnoj Gori.

Odnos Crne Gore prema dijaspori - iseljenicima

Član 5

Saradnja Crne Gore sa dijasporom – iseljenicima i briga o dijaspori - iseljenicima sastavni je dio unutrašnje i vanjske politike Crne Gore.

Crna Gora se zalaže za stvaranje i unapređenje uslova potrebnih za uključivanje dijaspore - iseljenika u društveni i ekonomski život Crne Gore.

Odnos Crne Gore sa dijasporom - iseljenicima zasniva se na uzajamnoj privrženosti i saradnji, pružanju pomoći i jačanju međusobnih veza, uz uvažavanje specifičnosti i potreba svih pripadnika dijaspore - iseljenika.

Nosioci saradnje sa dijasporom - iseljenicima

Član 6

Saradnja Crne Gore sa dijasporom - iseljenicima ostvaruje se preko organa državne uprave nadležnog za odnose sa dijasporom - iseljenicima (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Saradnja sa dijasporom - iseljenicima ostvaruje se i preko: radnog tijela Skupštine Crne Gore nadležnog za međunarodne odnose i iseljenike (u daljem tekstu: nadležni odbor), organa državne uprave nadležnih za oblasti u kojima dijaspora - iseljenici ostvaruju svoja prava i interese, Glavnog grada, Prijestonice i opštine (u daljem tekstu: opština), Matice crnogorske, savjeta manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, nevladinih organizacija i drugih tijela i institucija koje u okviru svojih nadležnosti, odnosno djelatnosti vrše poslove vezane za odnose sa dijasporom-iseljenicima ili bi njihova nadležnost odnosno djelatnost mogla biti od interesa za dijasporu - iseljenike.

Ministarstvo jednom godišnje organizuje regionalne konsultacije sa opštinama radi usklađivanja planova, razmjene informacija i zajedničkog planiranja projekata i aktivnosti usmjerenih na saradnju sa dijasporom – iseljenicima.

Strategija saradnje sa dijasporom - iseljenicima

Član 7

Politiku saradnje sa dijasporom - iseljenicima utvrđuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada), a sprovodi je Ministarstvo, kao i drugi organi državne uprave u okviru zakonom utvrđenih nadležnosti.

Vlada donosi strategiju saradnje sa dijasporom - iseljenicima (u daljem tekstu: Strategija), kao i akcioni plan za realizaciju Strategije, kojima se utvrđuju prioritetni ciljevi na planu saradnje sa dijasporom - iseljenicima, konkretne mjere i aktivnosti za realizaciju tih ciljeva, određuju nosioci poslova i rokovi za njihovu realizaciju.

Strategija se donosi za period od pet godina.

Saradnja sa Skupštinom Crne Gore

Član 8

Na inicijativu Skupštine Crne Gore, njenih radnih tijela i nadležnog odbora, Ministarstvo daje informacije iz oblasti saradnje sa dijasporom -iseljenicima.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 9

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

II. OBLASTI SARADNJE SA DIJASPOROM - ISELJENICIMA

Očuvanje državnog identiteta i pripadnosti Crnoj Gori

Član 10

Radi očuvanja državnog identiteta i pripadnosti Crnoj Gori, Ministarstvo, organ državne uprave nadležan za vanjske poslove i nadležni odbor:

- podstiču razvoj građanske svijesti, privrženost i pripadnost dijaspore - iseljenika Crnoj Gori;

- podržavaju dijasporu - iseljenike i njihove organizacije kao nosioce promocije interesa Crne Gore na međunarodnom planu.

Očuvanje kulturnog identiteta

Član 11

Radi očuvanja kulturnog identiteta, Ministarstvo u saradnji sa organima državne uprave nadležnim za poslove obrazovanja, kulture i nauke, univerzitetima u Crnoj Gori i savjetima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica:

- pokreće i afirmiše projekte učenja i očuvanja jezika, kultura, njegovanja kulturnog nasljeđa i tradicije dijaspore - iseljenika u zemljama prijema;
- podstiče programe, odnosno projekte dijaspore - iseljenika na planu promocije nacionalnih i kulturnih identiteta, vrijednosti multikulturalnosti, kao i očuvanja autentičnosti kulture i tradicije dijaspore - iseljenika;
- podržava i organizuje programe koji imaju za cilj očuvanje i njegovanje jezičkih, kulturnih i identitetskih osobenosti dijaspore - iseljenika;
- stara se o dostupnosti posebnih obrazovnih programa, udžbenika i nastavnih sredstava za potrebe dijaspore - iseljenika;
- stara se o obezbjeđivanju stipendija za studiranje dijaspore - iseljenika u Crnoj Gori;
- inicira, podstiče i podržava projekte i programe usmjerene na istraživanje porijekla potomaka iseljenika različitih generacija, kao i na obnovu i jačanje njihovih veza sa Crnom Gorom;
- podržava projekte istraživanja istorije i kulturnog nasljeđa dijaspore - iseljenika iz Crne Gore i unapređivanja kulturne saradnje sa zemljama prijema;
- inicira i podstiče prikupljanje i čuvanje muzejskog materijala i obrazovanje istraživačko - dokumentacionog centra dijaspore - iseljenika, kao posebne muzejske zbirke u okviru neke od postojećih javnih ustanova koje se bave muzejskom djelatnošću;
- inicira otvaranje kulturnih centara Crne Gore u sredinama sa najvećom koncentracijom dijaspore - iseljenika.

Jačanje obrazovne, naučne, kulturne i sportske saradnje

Član 12

Radi jačanja obrazovne, naučne, kulturne i sportske saradnje, Ministarstvo u saradnji sa organima državne uprave nadležnim za poslove obrazovanja, nauke, kulture, sporta i mladih, univerzitetima i drugim institucijama u Crnoj Gori:

- povezuje obrazovne i naučne institucije i pojedince iz Crne Gore sa dijasporom - iseljenicima i njihovim organizacijama i podstiče njihovu saradnju;
- povezuje ljudske, profesionalne, naučne, kulturne i stručne potencijale Crne Gore i dijaspore - iseljenika;
- učestvuje u kreiranju i podstiče programe na planu jačanja obrazovne, naučne, kulturne i sportske saradnje sa dijasporom - iseljenicima i angažuje se na osmišljavanju i realizaciji projekata učešća i saradnje mladih, razmjene učenika i studenata, kao i naučnih i stručnih potencijala između Crne Gore i zemalja prijema;
- podstiče upis i studiranje dijaspore - iseljenika pod jednakim uslovima kao za studente iz Crne Gore, a u skladu sa zakonom kojim se uređuje visoko obrazovanje i statutima ustanova visokog obrazovanja;
- podstiče i pruža podršku uključivanju naučnika i stručnjaka porijeklom iz Crne Gore u posebne naučnoistraživačke projekte od interesa za Crnu Goru;
- informiše dijasporu - iseljenike o mogućnostima i uslovima za zapošljavanje u Crnoj Gori.

Informisanje i povezivanje

Član 13

Radi informisanja dijaspore - iseljenika i povezivanja sa Crnom Gorom Ministarstvo se stara da posredstvom medija, publikacija i drugih oblika komuniciranja informiše dijasporu - iseljenike o svim pitanjima od interesa za Crnu Goru i dijasporu - iseljenike, na crnogorskom jeziku i jezicima u službenoj upotrebi u Crnoj Gori, kao i jezicima zemalja prijema sa najvećom koncentracijom dijaspore - iseljenika.

Zaštita prava i položaja dijaspore - iseljenika

Član 14

Radi zaštite prava i položaja dijaspore - iseljenika Ministarstvo i nadležni odbor, u saradnji sa organima državne uprave nadležnim za vanjske poslove, unutrašnje poslove, ljudska i manjinska prava, zdravstvo, socijalnu zaštitu, ekonomiju i finansije:

- prate ostvarivanje ljudskih i manjinskih prava dijaspore - iseljenika u zemljama prijema, analiziraju propise zemalja prijema koji su od interesa za dijasporu - iseljenike i iniciraju zaključivanje međunarodnih ugovora i drugih međunarodnih instrumenata kojima se štite njihovi interesi, prava i položaj u zemljama prijema;
- iniciraju izmjene i dopune, kao i donošenje novih zakona u Crnoj Gori, u skladu sa potrebama i interesima dijaspore - iseljenika;
- prate sprovođenje međunarodnih ugovora od značaja za dijasporu - iseljenike;
- rade na stvaranju pretpostavki, pogodnosti i olakšica za povratak dijaspore - iseljenika u Crnu Goru i njihovu integraciju u društvo.

Unapređivanje privrednog partnerstva

Član 15

Radi unapređivanja privrednog partnerstva Ministarstvo, u saradnji sa organima državne uprave nadležnim za ekonomiju i finansije, drugim nadležnim organima i institucijama i opštinama:

- podstiče povezivanje privrednika i udruženja privrednika iz zemalja prijema sa privrednim subjektima u Crnoj Gori;
- sagledava strategije i politike privrednog razvoja Crne Gore i inicira uključivanje potencijala, potreba i interesa dijaspore - iseljenika u te strategije i politike;
- promovise i inicira određene razvojne projekte manje razvijenih područja i privrednih djelatnosti od posebnog društvenog interesa koji bi se mogli realizovati u partnerstvu sa dijasporom - iseljenicima;
- inicira zaključivanje međunarodnih ugovora o ekonomskoj saradnji i izbjegavanju dvostrukog oporezivanja;
- podstiče uključivanje pripadnika dijaspore - iseljenika koji su se istakli u privrednoj saradnji sa privrednim subjektima u Crnoj Gori, a koji imaju crnogorsko državljanstvo, u rad međudržavnih komisija za ekonomsku saradnju, u skladu sa međunarodnim sporazumima o ekonomskoj saradnji;
- u saradnji sa dijasporom - iseljenicima inicira osnivanje namjenskih finansijskih fondova;
- predlaže mjere i mehanizme podsticaja ulaganja dijaspore - iseljenika, posebno u oblastima primjene novih tehnologija i bržeg razvoja nerazvijenih područja, definisanja biznis zona, umrežavanja privrednika i stručnjaka pripadnika dijaspore - iseljenika kroz specifične forme organizovanja (komore, poslovna udruženja, finansijski fondovi i drugo) i njihovo povezivanje sa odgovarajućim komorama, fondovima i udruženjima u Crnoj Gori;

- inicira aktivnosti na državnom i opštinskom nivou u cilju pripreme i promocije projekata, usmjeravanja interesa i pružanja neophodnih informacija dijaspori - iseljenicima radi ulaganja i otvaranja privrednih subjekata u Crnoj Gori, organizovanja odgovarajućih poslovnih susreta i investicionih foruma i dr.

Pružanje podrške povratnicima

Član 16

Radi pružanja podrške povratnicima u procesu povratka, reintegracije i ostvarivanja prava u Crnoj Gori, Ministarstvo:

- pruža administrativnu, pravnu i logističku podršku povratnicima prilikom povratka u Crnu Goru;
- koordinira aktivnosti sa nadležnim državnim organima i opštinama radi lakšeg ostvarivanja prava povratnika;
- informiše povratnike o dostupnim programima i projektima za zapošljavanje, obrazovanje, zdravstvenu i socijalnu zaštitu;
- sprovodi mjere za olakšavanje integracije povratnika u lokalnu zajednicu, uključujući pristup tržištu rada, obrazovanju i kulturnim aktivnostima;
- prati izazove i potrebe povratnika i predlaže odgovarajuće mjere i politike u skladu sa njihovim potrebama;
- učestvuje u pripremi i sprovođenju strateških dokumenata i programa koji se odnose na povratnike;
- obavlja i druge poslove od značaja za povratnike, u skladu sa ovim zakonom.

III. SAVJET ZA SARADNJU SA DIJASPOROM – ISELJENICIMA

Obrazovanje Savjeta za saradnju sa dijasporom - iseljenicima

Član 17

Radi učešća u kreiranju i sprovođenju Strategije i akcionog plana za realizaciju Strategije Vlada, u skladu sa ovim zakonom, obrazuje Savjet za saradnju sa dijasporom - iseljenicima (u daljem tekstu: Savjet) kao savjetodavno tijelo.

Nadležnost Savjeta

Član 18

Savjet:

- razmatra sprovođenje strategija i zakona, koji se odnose na pitanja od interesa za dijasporu - iseljenike;
- inicira preduzimanje aktivnosti koje se tiču očuvanja jezika, kultura i tradicija dijaspore - iseljenika, privredne, naučne i sportske saradnje dijaspore- iseljenika sa Crnom Gorom, jačanja zajedništva i pripadnosti Crnoj Gori, položaja i prava dijaspore - iseljenika u Crnoj Gori i zemljama prijema, organizovanja dijaspore - iseljenika, informisanja i povezivanja, kao i druge aktivnosti od interesa za Crnu Goru i dijasporu - iseljenike;
- daje mišljenje o pojedinim pitanjima u vezi sa dijasporom - iseljenicima, na zahtjev nosilaca saradnje;
- donosi poslovnik o svom radu, kojim se određuju opšti uslovi, način i postupak donošenja odluka;
- donosi kodeks ponašanja članova Savjeta;

- usvaja i podnosi Vladi godišnji izvještaj o svom radu, do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu.

Članovi Savjeta iz reda dijaspore - iseljenika, najmanje jednom polugodišnje, organizuju sastanak sa organizacijama dijaspore - iseljenika i pojedincima iz zemlje prijema koju predstavljaju i o tome informišu Ministarstvo.

Sastav Savjeta

Član 19

Savjet čine:

- predstavnici dijaspore – iseljenika;
- ministri za poslove dijaspore, vanjske poslove, unutrašnje poslove, poslove obrazovanja, nauke, kulture, sporta i mladih, zdravstva, socijalne zaštite, ekonomije, turizma i ljudskih i manjinskih prava;
- predsjednik nadležnog odbora;
- predsjednici iz najviše deset opština sa najvećim brojem dijaspore - iseljenika,
- predstavnici drugih institucija i udruženja;
- istaknute ličnosti koje su se afirmisale u oblastima saradnje sa dijasporom - iseljenicima iz čl. 10 do 15 ovog zakona (u daljem tekstu: istaknute ličnosti).

Predstavnici dijaspore - iseljenika u Savjetu

Član 20

Članove Savjeta iz reda predstavnika dijaspore - iseljenika čine:

- po dva iz Republike Srbije, Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske, Republike Slovenije, Savezne Republike Njemačke, Velikog Vojvodstva Luksemburga, Sjedinjenih Američkih Država, Republike Turske i Argentinske Republike;
- po jedan iz Republike Albanije, Republike Kosovo, Republike Sjeverne Makedonije, Republike Italije, Švajcarske Konfederacije i Kanade;
- jedan za Kraljevinu Belgiju i Kraljevinu Nizozemsku;
- jedan za Kraljevinu Dansku, Kraljevinu Norvešku i Kraljevinu Švedsku;
- jedan za Francusku Republiku, Kraljevinu Španiju i Portugalsku Republiku;
- jedan za Republiku Austriju, Republiku Poljsku, Češku Republiku, Slovačku Republiku, Mađarsku;
- jedan za Republiku Kipar i Grčku Republiku;
- jedan za Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske, Komonvelt Australiju, Novi Zeland i Južnoafričku Republiku;
- jedan za Republiku Čile, Republiku Peru, Republiku Paragvaj, Istočnu Republiku Urugvaj, Bolivarsku Republiku Venecuelu, Višenacionalnu Državu Boliviju, Saveznu Republiku Brazil, Republiku Gvatemalu, Sjedinjene Meksičke Države i Republiku Panamu;
- jedan za ostale države.

Pravo predlaganja predstavnika dijaspore - iseljenika u Savjetu

Član 21

Predstavnike dijaspore - iseljenika za članove Savjeta predlažu najaktivnije organizacije dijaspore - iseljenika, odnosno organizacije dijaspore - iseljenika sa najvećim brojem članova koje djeluju na teritoriji države za koju se vrši izbor.

Uslovi za organizacije dijaspore - iseljenika

Član 22

Organizacija dijaspore - iseljenika iz člana 21 ovog zakona može da predloži kandidata za člana Savjeta ako:

- je registrovana na teritoriji države za koju se vrši izbor kandidata za člana Savjeta najmanje jednu godine prije objavljivanja javnog poziva;
- u osnivačkom ili drugom aktu ima utvrđene ciljeve i djelatnosti, u skladu sa politikom i zalaganjima Crne Gore u odnosu na dijasporu - iseljenike;
- naziv te organizacije ili sadržaj osnivačkog akta jasno upućuje na njenu povezanost sa Crnom Gorom;
- je u toku jedne godine koja prethodi predlaganju kandidata za člana Savjeta realizovala najmanje jedan projekat ili aktivnost koja doprinosi ostvarivanju i jačanju saradnje sa Crnom Gorom, u oblastima iz čl. 10 do 15 ovog zakona.

Organizacija dijaspore - iseljenika iz člana 21 ovog zakona, uz predlog kandidata, dostavlja:

- dokaz da je registrovana u smislu stava 1 alineja 1 ovog člana;
- kopiju osnivačkog ili drugog akta;
- evidenciju o članovima organizacije, sa kontakt podacima i njihovim potpisima;
- pregled realizovanih projekata i aktivnosti iz stava 1 alineja 4 ovog člana;
- fotokopiju pasoša ili drugog dokumenta na osnovu kojeg se utvrđuje identitet kandidata;
- biografiju kandidata;
- izjavu kandidata da prihvata kandidaturu za člana Savjeta.

Organizacije dijaspore - iseljenika iz člana 21 ovog zakona mogu da predlože najviše onoliko kandidata za člana Savjeta koliko je propisano članom 20 ovog zakona za državu u kojoj organizacija, odnosno organizacije dijaspore - iseljenika djeluju.

Uslovi za kandidata

Član 23

Kandidat za člana Savjeta koga predlaže organizacija dijaspore - iseljenika iz člana 21 ovog zakona može biti lice koje:

- je pripadnik dijaspore - iseljenik, u smislu člana 2 ovog zakona;
- nije osuđivano za krivično djelo koje ga čini nepodobnim za obavljanje ove funkcije.

Javni poziv

Član 24

Javni poziv za kandidovanje predstavnika dijaspore - iseljenika za članove Savjeta objavljuje Ministarstvo na svojoj internet stranici i putem medija.

Javni poziv iz stava 1 ovog člana sadrži broj predstavnika dijaspore - iseljenika u Savjetu iz člana 20 ovog zakona, uslove koje moraju da ispunjavaju organizacije dijaspore - iseljenika u smislu člana 21 i člana 22 stav 1 ovog zakona, uslove koji treba da ispunjavaju kandidati za člana Savjeta u smislu člana 23 ovog zakona, dokumentaciju u smislu člana 22 stav 2 ovog zakona, kao i rok i način dostavljanja predloga.

Predlog kandidata za člana Savjeta organizacije dijaspora-iseljenika iz člana 21 ovog zakona dostavljaju Ministarstvu, u roku od 15 dana od dana objavljivanja javnog poziva.

Ako u državi, odnosno državama iz člana 20 ovog zakona postoji više organizacija dijaspora-iseljenika iz člana 21 ovog zakona od broja kandidata koje te države mogu predložiti, te organizacije dostavljaju Ministarstvu zajednički predlog kandidata.

Postupak predlaganja predstavnika dijaspora - iseljenika u Savjetu

Član 25

Ministarstvo će, u roku od deset dana od isteka roka iz člana 24 stav 3 ovog zakona, na svojoj internet stranici objaviti listu kandidata koji su predloženi za članove Savjeta, sa nazivima organizacija dijaspora - iseljenika koje su ih predložile, a koje ispunjavaju uslove iz člana 21 i člana 22 stav 1 ovog zakona.

Ako organizacije dijaspora - iseljenika ne dostave zajednički predlog kandidata u smislu člana 24 stav 4 ovog zakona, predlog kandidata za člana Savjeta utvrđuje komisija koju obrazuje ministar za poslove dijaspora (u daljem tekstu: ministar).

Predlog iz stava 2 ovog člana komisija utvrđuje između kandidata koje su predložile organizacije dijaspora - iseljenika, vodeći računa o broju članova organizacija dijaspora - iseljenika koje su predložile kandidate, značaju aktivnosti koje su realizovale te organizacije, kao i o ugledu predloženih kandidata.

Ako za određene države iz člana 20 ovog zakona nije predložen propisani broj kandidata za članove Savjeta, predlog kandidata za te države može utvrditi komisija iz stava 2 ovog člana, na inicijativu Ministarstva.

Predstavnici drugih institucija i udruženja u Savjetu

Član 26

Članove Savjeta iz drugih institucija i udruženja čine:

- po jedan predstavnik Matice crnogorske, savjeta manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, Univerziteta Crne Gore, Radio televizije Crne Gore i Privredne komore Crne Gore;

- jedan predstavnik iz reda nevladinih organizacija koje se bave pitanjima saradnje sa dijasporom - iseljenicima.

Kandidati za članove Savjeta iz stava 1 alineja 1 ovog člana su odgovorna lica u institucijama i udruženjima.

Kandidata za člana Savjeta iz stava 1 alineja 2 ovog člana predlažu nevladine organizacije, u skladu sa propisom Vlade kojim se uređuje izbor predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave.

Poziv institucijama i udruženjima iz stava 1 alineja 1 ovog člana za predlaganje kandidata za članove Savjeta, kao i javni poziv nevladinim organizacijama za predlaganje kandidata za člana Savjeta upućuje Ministarstvo.

Istaknute ličnosti u Savjetu

Član 27

Članove Savjeta koji su istaknute ličnosti čine:

- do pet članova iz reda dijaspora - iseljenika koje predlaže Ministarstvo;
- do dva člana iz oblasti nauke iz reda dijaspora - iseljenika koje predlaže organ državne uprave nadležan za nauku.

Poziv organu državne uprave nadležnom za nauku za predlaganje kandidata za članove Savjeta iz stava 1 alineja 2 ovog člana upućuje Ministarstvo.

Predlog akta o obrazovanju Savjeta

Član 28

Postupak pripreme predloga kandidata za članove Savjeta sprovodi Ministarstvo.

Ministarstvo će najkasnije tri mjeseca prije isteka mandata Savjeta započeti postupak predlaganja kandidata za članove Savjeta u skladu sa čl. 24 do 27 ovog zakona.

Nakon dobijanja predloga za članove Savjeta utvrđenih u skladu sa čl. 20 do 27 ovog zakona, Ministarstvo dostavlja Vladi predlog akta o obrazovanju Savjeta.

Mandat Savjeta

Član 29

Mandat Savjeta traje četiri godine.

Isto lice može biti birano za člana Savjeta najviše dva puta.

Savjet ima predsjednika i dva potpredsjednika.

Konstitutivna sjednica Savjeta

Član 30

Konstitutivnu sjednicu Savjeta saziva Ministarstvo, u roku od jedne godine od donošenja akta o obrazovanju Savjeta.

Konstitutivnom sjednicom predsjedava najstariji član Savjeta.

Na konstitutivnoj sjednici vrši se izbor predsjednika i potpredsjednika Savjeta.

Predsjednik i potpredsjednici Savjeta biraju se iz reda predstavnika dijaspore - iseljenika, većinom glasova ukupnog broja članova Savjeta.

Sjednice Savjeta

Član 31

Savjet se sastaje u Crnoj Gori, najmanje jednom godišnje.

Na zahtjev najmanje jedne trećine članova Savjeta ili Ministarstva, može se sazvati vanredna sjednica Savjeta sa prethodno utvrđenim dnevnim redom.

Vanredna sjednica Savjeta može se održati elektronskim putem.

Radna tijela Savjeta

Član 32

Savjet obrazuje stalna i privremena radna tijela radi razmatranja pojedinih pitanja iz svoje nadležnosti.

Sekretar Savjeta

Član 33

Administrativno - tehničke poslove za potrebe Savjeta vrši sekretar koga određuje ministar iz reda zaposlenih u Ministarstvu.

Sekretar Savjeta ima pravo na naknadu za svoj rad.

Prestanak mandata članova Savjeta

Član 34

Članu Savjeta može prestati mandat i prije isteka vremena iz člana 29 ovog zakona:

- na lični zahtjev, danom podnošenja zahtjeva;
- razrješenjem, danom razrješenja;
- prestankom funkcije na osnovu koje je određen za člana Savjeta;
- na predlog institucije i udruženja iz člana 26 ovog zakona, danom izmjene akta o obrazovanju Savjeta.

U slučaju prestanka mandata člana Savjeta prije isteka vremena na koje je izabran, postupak predlaganja kandidata na upražnjeno mjesto člana Savjeta sprovodi se u skladu sa ovim zakonom.

Članu Savjeta izabranom u skladu sa stavom 2 ovog člana mandat prestaje danom isteka mandata Savjeta.

Razrješenje članova Savjeta

Član 35

Član Savjeta će se razriješiti ako:

- se utvrdi da je prilikom imenovanja dao o sebi netačne podatke ili je propustio da iznese podatke i okolnosti koje su bitne za imenovanje;
- nije opravdao svoje odsustvo sa sjednica Savjeta, uzastopno dva puta ili ne obavlja dužnosti člana Savjeta u periodu dužem od jedne godine;
- svojim aktivnostima nanosi štetu Savjetu;
- bude osuđen na безусловnu kaznu zatvora.

Inicijativa za razrješenje člana Savjeta

Član 36

Vlada donosi odluku o razrješenju člana Savjeta, na predlog Ministarstva.

Ministarstvo predlaže razrješenje člana Savjeta na inicijativu najmanje jedne trećine članova Savjeta, organizacije dijaspore - iseljenika koja ga je predložila ili po sopstvenoj inicijativi.

U postupku iz stava 2 ovog člana Ministarstvo će omogućiti da se član Savjeta čije se razrješenje predlaže inicijativom, izjasni o inicijativi.

IV. NAGRADE I ISELJENIČKA KNJIŽICA

Nagrade

Član 37

Ministarstvo dodjeljuje nagrade istaknutim pripadnicima dijaspore -iseljenicima i organizacijama dijaspore - iseljenika za poseban doprinos koji su dali jačanju veza sa Crnom Gorom, i to nagradu za:

- očuvanje državnog identiteta i pripadnosti Crnoj Gori;
- doprinos u oblasti kulture, nauke ili sporta;
- doprinos unapređenju privrednog partnerstva sa Crnom Gorom;
- dobročinstvo.

Kriterijumi za vrednovanje programa, odnosno projekata

Član 49

Vrednovanje programa, odnosno projekata organizacija dijaspore - iseljenika vrši se prema sljedećim kriterijumima:

- kvalitet i doprinos programa, odnosno projekta u oblasti na koju se program, odnosno projekat odnosi;
- referentnost, stručnost i tehnički kapaciteti podnosioca prijave programa, odnosno projekta i učesnika u realizaciji programa, odnosno projekta;
- uticaj programa, odnosno projekta na jačanje povezanosti dijaspore - iseljenika sa Crnom Gorom;
- uticaj programa, odnosno projekta na jačanje međusobne povezanosti pripadnika dijaspore - iseljenika u zemlji prijema;
- značaj programa, odnosno projekta za promociju Crne Gore i povezanost dijaspore - iseljenika sa građanima u državi u kojoj se program, odnosno projekat realizuje;
- broj korisnika programa, odnosno projekta;
- transparentnost rada podnosioca prijave programa, odnosno projekta;
- sprovodljivost programa, odnosno projekta, sa aspekta realnosti budžeta i postojanja uslova za njegovu realizaciju;
- održivost programa, odnosno projekta.

Način vrednovanja programa, odnosno projekata organizacija dijaspore - iseljenika, prema kriterijumima iz stava 1 ovog člana, propisuje Ministarstvo.

Komisija za vrednovanje programa, odnosno projekta

Član 50

Vrednovanje programa, odnosno projekata organizacija dijaspore-iseljenika, prema kriterijumima iz člana 49 ovog zakona, sprovodi komisija za raspodjelu sredstava koju za svaki objavljeni javni konkurs obrazuje Ministarstvo (u daljem tekstu: Komisija).

Komisija ima predsjednika i šest članova.

Mandat Komisije traje do podnošenja objedinjenog izvještaja iz člana 55 stav 3 ovog zakona.

Članovi Komisije imaju pravo na naknadu za rad u Komisiji.

Aktom o obrazovanju Komisije utvrđuju se sastav, način rada i visina naknade za rad članovima Komisije.

Rang lista programa, odnosno projekata

Član 51

Komisija je dužna da razmotri sve prijave dostavljene u propisanom roku, utvrdi listu podnosilaca prijave programa, odnosno projekata koji ispunjavaju propisane uslove i izvrši njihovo vrednovanje u skladu sa članom 49 ovog zakona.

Na osnovu utvrđenog broja bodova prema kriterijumima iz člana 49 ovog zakona Komisija utvrđuje rang listu programa, odnosno projekata.

Predlog za sufinansiranje programa, odnosno projekata

Član 52

Na osnovu rang liste iz člana 51 stav 2 ovog zakona i broja odobrenih projekata i ukupnih raspoloživih sredstava, Komisija utvrđuje predlog za dodjelu sredstava za sufinansiranje programa, odnosno projekata, koji mora biti obrazložen.

Predlog iz stava 1 ovog člana sadrži nazive programa, odnosno projekata za koje se predlaže sufinansiranje, nazive i sjedišta podnosilaca prijave tih programa, odnosno projekata i visinu sredstava za sufinansiranje svakog od tih programa, odnosno projekata.

Prilikom utvrđivanja predloga za dodjelu sredstava za sufinansiranje programa, odnosno projekata neće se uzeti u obzir programi, odnosno projekti sa rang liste iz člana 51 stava 2 ovog zakona koji su bodovani brojem bodova koji je manji od 50% od ukupnog broja propisanih bodova na osnovu kriterijuma iz člana 49 ovog zakona.

Predlog iz stava 1 ovog člana Komisija dostavlja Ministarstvu, u roku od 60 dana od isteka roka iz člana 47 stav 3 ovog zakona.

Odluka o sufinansiranju programa, odnosno projekata

Član 53

Ministar, na predlog Komisije, donosi odluku o dodjeli sredstava za sufinansiranje programa, odnosno projekata organizacija dijaspora-iseljenika, koja mora biti obrazložena.

Odluka iz stava 1 ovog člana sadrži: nazive organizacija dijaspora - iseljenika za čije programe, odnosno projekte se dodjeljuju sredstva za sufinansiranje, nazive tih programa, odnosno projekata i iznose dodijeljenih sredstava.

Odluka iz stava 1 ovog člana objavljuje se na internet stranici Ministarstva.

Protiv odluke iz stava 1 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Visina dodijeljenih sredstava po program, odnosno projektu organizacije dijaspora - iseljenika zavisi od raspoloživih sredstava i broja odobrenih programa, odnosno projekata po konkursu.

Ugovor o sufinansiranju

Član 54

U roku od 30 dana od dana objavljivanja odluke iz člana 53 ovog zakona, ministar sa organizacijom dijaspora-iseljenika kojoj su sredstva dodijeljena zaključuje ugovor o sufinansiranju programa, odnosno projekta.

Ugovorom iz stava 1 ovog člana uređuje se način isplate i korišćenja dodijeljenih sredstava, način izvještavanja i nadzora nad realizacijom programa, odnosno projekta za koji su dodijeljena sredstva, kao i druga pitanja od značaja za njegovu realizaciju.

Izveštaj o realizaciji programa, odnosno projekata

Član 55

Organizacija dijaspora - iseljenika kojoj su dodijeljena sredstva za sufinansiranje programa, odnosno projekta dužna je da Komisiji podnese izvještaj o realizaciji tog programa, odnosno projekta, u roku od 30 dana od dana njegove realizacije.

Ako Komisija utvrdi da se sredstva dodijeljena za sufinansiranje programa, odnosno projekta ne koriste za namjenu utvrđenu tim programom, odnosno projektom, organizacija dijaspora - iseljenika kojoj su sredstva dodijeljena dužna je da ta sredstva vrati Ministarstvu.

Komisija sačinjava objedinjeni izvještaj o dodjeli sredstava za sufinansiranje programa, odnosno projekata organizacija dijaspora - iseljenika po jednom javnom konkursu i realizaciji tih programa, odnosno projekata i dostavlja ga Ministarstvu.

Dodjela posebnih vrsta pomoći organizacijama dijaspore - iseljenika

Član 56

Sredstva iz člana 45 stav 1 alineja 10 ovog zakona mogu se dodijeliti organizacijama dijaspore - iseljenika u slučaju da je doveden u pitanje njihov rad i dalje funkcionisanje, kao podrška osnivanju nove organizacije dijaspore - iseljenika ili u slučaju potrebe hitnog realizovanja projekta za koji nijesu dodijeljena sredstva u skladu sa članom 46 ovog zakona.

Iznos sredstava za dodjelu posebnih vrsta pomoći organizacijama dijaspore - iseljenika ne može biti veći od 7% sredstava iz člana 44 ovog zakona.

Odluku o dodjeli sredstava iz stava 1 ovog člana donosi ministar, na osnovu predloga komisije za dodjelu posebnih vrsta pomoći organizacijama dijaspore – iseljenika.

Komisiju iz stava 3 ovog člana obrazuje ministar, iz reda zaposlenih u Ministarstvu.

Organizacija dijaspore - iseljenika kojoj su dodijeljena sredstva iz stava 1 ovog člana podnosi Ministarstvu izvještaj o korišćenju tih sredstava, najkasnije do 31. januara tekuće godine za prethodnu godinu.

VII. REGISTAR DIJASPORE – ISELJENIKA I EVIDENCIJE

Registar i prijava za upis u Registar

Član 57

Ministarstvo vodi Registar dijaspore – iseljenika (u daljem tekstu: Registar), u elektronskog formi.

U Registar se upisuju pripadnici dijaspore – iseljenika.

Upis u Registar vrši se popunjavanjem prijave za upis u Registar čiji obazac utvrđuje Ministarstvo i javno objavljuje na svojoj internet stranici.

U prijavi iz stava 3 ovog člana mora biti naznačeno da davanje podata iz člana 58 stav 2 ovog zakona nije obavezno.

Sadržaj Registra

Član 58

Registar sadrži sljedeće podatke: ime, prezime, jedinstveni matični broj ili drugi odgovarajući lični broj, pol, državu, mjesto i datum rođenja, e-mail, broj telefona, mjesto u Crnoj Gori iz koga potiče, državu u kojoj ima prebivalište, adresu stanovanja, podatak koliko godina živi u državi u kojoj ima prebivalište, nivo kvalifikacije i oblast obrazovanja, podatak da li se bavi naučnoistraživačkim radom i u kojoj oblasti, podatke o zaposlenju i podatke o članstvu u organizacijama dijaspore - iseljenika.

Registar može da sadrži i druge podatke koji se obrađuju uz prethodnu saglasnost lica na koje se podaci odnose (nacionalnost, vjeroispovijest, bračni status, materijalno stanje, podaci o razlozima iseljavanja iz Crne Gore, kontaktima sa Crnom Gorom i prisustvu na društvenim mrežama, kao i drugi podaci koje pripadnik dijaspore - iseljenik sam dostavi).

Pripadnici dijaspore – iseljenici dužni su da obavijeste Ministarstvo o svakoj promjeni podataka iz stava 1 ovog zakona, u roku od 30 dana od dana nastanka promjene.

Vođenje evidencija

Član 59

Ministarstvo vodi evidencije o organizacijama dijaspore - iseljenika i iseljeničkim knjižicama.

Evidencija o organizacijama dijaspore - iseljenika sadrži sljedeće podatke: naziv i sjedište organizacije, broj telefona, jezik zemlje prijema, oblik organizovanja, oblasti djelovanja, ciljeve organizacije, vrste aktivnosti, podatke o članstvu organizacije u savezima organizacija dijaspore - iseljenika, prezime i ime osnivača, lica koje zastupa organizaciju i članova te organizacije, kao i njihove kontakt podatke (broj telefona, adresa i e-mail).

Evidencija o iseljeničkim knjižicama sadrži sljedeće podatke: prezime i ime pripadnika dijaspore - iseljenika koji je podnio zahtjev za izdavanje iseljeničke knjižice, rođeno prezime i ime, prezime roditelja, pol, dan, mjesec i godinu rođenja, jedinstveni matični broj ili drugi odgovarajući lični broj, mjesto i državu rođenja, državljanstvo, adresu stanovanja u zemlji prijema, vrstu, broj i datum važenja strane putne isprave ili lične karte koju je izdao nadležni organ zemlje prijema, broj telefona, redni broj iseljeničke knjižice, datum izdavanja i datum prestanka važenja iseljeničke knjižice.

Pored evidencija iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo prikuplja podatke i vodi evidencije o: dodijeljenim nagradama istaknutim pripadnicima dijaspore – iseljenicima i organizacijama dijaspore-iseljenika; organizacijama dijaspore – iseljenika kojima su dodijeljena sredstva za sufinansiranje programa, odnosno projekata i posebne vrste pomoći; Ljetnjoj školi jezika i kulture "Crna Gora moj postojbina" i zavičajnim školama jezika i kulture; naučnicima, istraživačima i stručnjacima porijeklom iz Crne Gore, lobistima za interese Crne Gore političarima i parlamentarcima porijeklom iz Crne Gore, sportskim udruženjima i klubovima osnovanim od strane dijaspore - iseljenika iz Crne Gore, istaknutim sportskim radnicima i sportistima porijeklom iz Crne Gore; privrednicima u svijetu i privrednicima koji su povratnici, ulaganjima dijaspore - iseljenika i ulaganjima povratnika u Crnu Goru; vanjsko - trgovinskom bilansu sa zemljama prijema i privrednim subjektima u Crnoj Gori, čiji su vlasnici ili osnivači pripadnici dijaspore - iseljenici i povratnici.

Evidencije iz člana 59 ovog zakona vode se u elektronskoj formi.

Evidencije iz člana 59 stav 2 ovog zakona vodi se na osnovu prijave za upis u evidenciju i na osnovu podataka drugih državnih organa i organa državne uprave, a evidencija iz člana 59 stav 3 na osnovu zahtjeva za izdavanje iseljeničkih knjižica.

Obrada ličnih podataka u Registru i evidencijama

Član 60

Lični podaci u Registru i evidencijama iz člana 59 ovog zakona obrađuju se i koriste u svrhe ostvarivanja i jačanja saradnje Crne Gore sa dijasporom - iseljenicima iz čl. 10 do 15 ovog zakona, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Lični podaci iz Registra i evidencija iz člana 59 ovog zakona brišu se nakon godinu dana od dana saznanja za smrt pripadnika dijaspore - iseljenika.

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 61

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja podzakonskih akata iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se podzakonski akti donijeti na osnovu Zakona o saradnji Crne Gore sa dijasporom - iseljenicima ("Službeni list CG", broj 44/18, 47/19 i 77/24), ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Rok za donošenje određenog podzakonskog akta

Član 62

Podzakonski akt iz člana 37 stav 3 ovog zakona dinijeće se u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Primjena pojedinih odredbi

Član 63

Savjet za saradnju sa dijasporom - iseljenicima obrazovaće se u skladu sa ovim zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Javni konkurs

Član 64

Javni konkurs za sufinansiranje programa, odnosno projekata organizacija dijaspore - iseljenika u skladu sa ovim zakonom objaviće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Započeti postupci izdavanja i rok važenja iseljeničkih knjižica

Član 65

Pripadnicima dijaspore - iseljenicima koji su do dana stupanja na snagu ovog zakona podnijeli zahtjev za izdavanje iseljeničke knjižice u skladu sa Zakonom o saradnji Crne Gore sa dijasporom - iseljenicima ("Službeni list CG", broj 44/18, 47/19 i 77/24), iseljenička knjižica će biti izdata po odredbama tog zakona.

Iseljeničke knjižice koje su izdate u skladu sa Zakonom o saradnji Crne Gore sa iseljenicima ("Službeni list CG", broj 47/15) i Zakonom o saradnji Crne Gore sa dijasporom-iseljenicima ("Službeni list CG", broj 44/18, 47/19 i 77/24) važe do isteka perioda na koji su izdate.

Prestanak važenja

Član 66

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o saradnji Crne Gore sa dijasporom - iseljenicima ("Službeni list CG", br. 44/18, 47/19 i 77/24).

Stupanje na snagu

Član 67

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

O B R A Z L O Ž E N J E

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje novog Zakona o saradnji Crne Gore sa dijasporom - iseljenicima sadržan je u članu 16 stav 1 tačka 5 Ustava Crne Gore ("Službeni list CG", br. 1/07 i 38/13), kojim je, pored ostalog, predviđeno da se zakonom uređuju i druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Saradnja Crne Gore sa dijasporom - iseljenicima uređena je posebnim zakonom, usvojenim 2019. godine, koji je mijenjan i dopunjavan više puta. Ovim zakonom se uređuje ova specifična oblast odnosno način ostvarivanja i jačanja saradnje Crne Gore sa dijasporom - iseljenicima, nadležnosti Ministarstva dijaspore, kao i druga pitanja od značaja za ostvarivanje njihovih prava i interesa.

Rekonstrukcijom 44. Vlade Crne Gore od 23.07.2024. godine utvrđena je nova organizacija rada državne uprave, sa djelokrugom rada i nadležnostima utvrđenim Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list CG", br. 71/24), na osnovu koje je formirano Ministarstvo dijaspore, čime je preuzelo sve pravne poslove, kao i službenike nekadašnje Uprave za saradnju sa dijasporom-iseljenicima.

Pripremi Zakona o saradnji Crne Gore sa dijasporom - iseljenicima pristupa se zbog potrebe unaprijeđenja postojećih zakonskih rješenja koja se odnose na raspodjelu nadležnosti Ministarstva dijaspore, uzimajući u obzir promjenu nadležnosti resora, kako bi se stvorili preduslovi za efikasnije funkcionisanje Savjeta za saradnju sa dijasporom-iseljenicima, te uspostavili i definisali novi programi Ministarstva dijaspore.

Fokus je stavljen na raspodjelu nadležnosti između Ministarstva dijaspore i ranijih nosilaca saradnje sa dijasporom odnosno nekadašnje Uprave za saradnju sa dijasporom - iseljenicima i Ministarstva vanjskih poslova kao njenog nadzornog organa.

Radna grupa Ministarstva dijaspore je predložila značajan broj izmjena i dopuna navedenog zakona (više od 50 posto normi se mijenja ili dopunjava kao i dodaju se nove norme), to je bilo neophodno pristupiti izradi Nacrta novog Zakona o saradnji Crne Gore sa dijasporom - iseljenicima.

III. USAGLAŠENOST SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Zakonom o saradnji Crne Gore sa dijasporom - iseljenicima ne vrši se usklađivanje sa pravnom tekovinom Evropske unije.

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Što se tiče prvog odeljka „Osnovne odredbe“ u bitnom je važno istaći da je dodao 1 novi član i to član 4 – Povratnik.

Član 4 u Nacrtu zakona o saradnji Crne Gore sa dijasporom - iseljenicima definiše pojam „Povratnika“, odnosno kategoriju lica koja imaju namjeru trajnog povratka u matičnu državu ili državu porijekla. U trenutno važećem zakonu ovaj termin nije bio definisan.

Što se tiče drugog odeljka u Nacrtu zakona „Oblasti saradnje sa dijasporom - iseljenicima“ u bitnom je važno istaći da je dodat novi član 16 „Pružanje podrške povratnicima“, koji detaljno definiše način pružanja podrške povratnicima u procesu povratka, reintegracije i ostvarivanja prava u matičnoj državi Crnoj Gori kao i način finansiranja i vođenja evidencija.

Što se tiče trećeg odeljka u Nacrtu zakona „Savjet za saradnju sa dijasporom - iseljenicima“ u bitnom značajan broj članova je izmijenjen i dopunjen odnosno jedino članovi 18, 21, 22, 23, 24, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35 i 36 važećeg zakona su ostali isti dok su sve ostale odredbe ovog odeljka ili izmijenjene ili dopunjene.

Što se tiče četvrtog odeljka važećeg zakona promijenjen je i naziv istog, ranije je nosio naziv „Nagrade, iseljenička knjižica i dani dijaspore – iseljenika“ dok u nacrt zakona je predloženo „Nagrade i iseljenička knjižica“.

Takođe izmijenjeni su članovi važećeg zakona i to član 37, 38, 40.

Što se tiče petog odeljka važećeg zakona, promijenjen je naziv istog, dok u Nacrtu zakona je predloženo „Dani dijaspore – iseljenika i škole jezika i kulture. Članom 42 - Ljetnje škola jezika i kulture- predlaže se da se za djecu iz dijaspore organizuje Ljetnja škola jezika i kulture „Crna Gora moja postojbina“ sve u cilju jačanja veza kako obrazovnih tako i kulturnih. Uslove i način prijave za projekat određuje Ministarstvo.

Članom 43 - Zavičajne škole jezika i kulture za djecu - Povratak korijenima“ u periodu kad je najveća brojnost dijaspore – iseljenika u matičnoj državi i to u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za obrazovanje i jedinicama lokalnih samouprava koje karakteriše velika koncentracija dijaspore – iseljenika. Uslove i način prijave za projekat određuje samo Ministarstvo.

Što se tiče šestog odeljka u Nacrtu zakona „Finansiranje“ u bitnom važno je istaći da je izmijenjen član 44 stav 2 važećeg zakona koji je glasio „Budžetska sredstva za namjenu očuvanja i jačanja saradnje sa dijasporom - iseljenicima obezbjeđuju se najmanje na nivou od 0,07 % tekućeg budžeta Crne Gore“ DOK SE U NACRTU ZAKONA SE PREDLAŽE DA budžetska sredstava za namjenu očuvanja i jačanja saradnje sa dijasporom-iseljenicima, idu od 0,2% koji je neophodno obezbijediti iz tekućeg budžeta Crne Gore, sa ciljem da se stvore preduslovi za efikasno i profesionalno funkcionisanje svih programa i aktivnosti Ministarstva koji će biti realizovani, a za prioritet će imati jačanje veza dijaspore-iseljenika sa matičnom državom. Buduće da će Ministarstvo u narednom periodu realizovati nove projekte koji iziskuju i veća finansijska sredstva,

kako bi pružili pravi efekat, potrebno je obezbijediti ova sredstva iz tekućeg budžeta Crne Gore. Takođe što se tiče ovog odeljka izmijenjeni su i dopunjeni članovi 44,45,48 i 56.

Što se tiče sedmog odeljka važećeg zakona promijenjen je i naziv istog, ranije je nosio naziv „Evidencije” dok u Nacrt zakona je predloženo “Registar dijaspore – iseljenika i evidencije”. U bitnom važno je istaći da će se Registar voditi u elektronskoj ormi i da se u njega upisuju pripadnici dijaspore – iseljenika, a da se upis vrši popunjavanjem prijave za upis u Registar.

Ovdje je dodat novi član 58 „Sadržaj Registra”.

Članom 59 Nacrta zakona, predviđeno je da Ministarstvo vodi evidencije o organizacijama dijaspore – iseljenika i iseljeničkim knjižicama.

Ovim se uvodi pravni osnov za uvođenje Registra dijaspore.

V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona biće pripremljena analiza uticaja propisa (RIA).

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo dijaspore Crne Gore

NAZIV PROPISA

Zakon o saradnji Crne Gore sa dijasporom – iseljenicima

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Koje probleme treba da riješi predloženi akt?

Predloženi Zakon o saradnji Crne Gore sa dijasporom-iseljenicima prepoznaje nepostojanje jedinstvene institucionalne platforme za koordinaciju svih aktivnosti usmjerenih prema dijaspori. Dosadašnji pravni okvir raspršio je nadležnosti između više ministarstava i agencija, što onemogućava dijaspori da pronađe jasno određen kontakt-punkt za pokretanje inicijativa ili rješavanje problema.

Koji su uzroci problema?

Glavni uzrok je fragmentacija dosadašnjih propisa, bez centralnog tijela nadležnog za dijasporu. Svako ministarstvo ili lokalna uprava koristi vlastite obrasce i procedure, ne dijeleći zajedničku bazu podataka niti sinhronizovane protokole. To vodi do međusobnog preklapanja poslova i dupliranja napora.

Koje su posljedice problema?

U praksi to znači dodatne troškove i duže rokove za sve uključene strane: dijaspora odustaje od ulaganja usljed procedura koje nisu transparentne, povratnici nailaze na neujednačene uslove pri reintegraciji, a državna administracija gubi vrijeme i resurse na koordinaciju koja se može izbjeći.

Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?

Pripadnici dijaspore trpe nejasnoće u postupcima – od izdavanja iseljeničkih knjižica do prijave projekata – što smanjuje njihov entuzijazam za saradnju. Povratnici su izloženi različitim interpretacijama propisa u zemljama u kojima žive i u Crnoj Gori, što zakomplikuje njihov povratak. Državni organi trpe administrativno opterećenje, dok mala i srednja preduzeća propuštaju prilike za partnerstvo i podršku.

Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Bez izmjene, fragmentacija nadležnosti bi se produbila, a birokratske prepreke povećale. Diaspora bi u najvećoj mjeri odustajala od ulaganja i projekata, država bi nastavila da troši resurse na paralelne procedure, a negativni demografski i ekonomski trendovi bili bi nepromijenjeni.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navedi usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?

Nacrt Zakona uspostavlja Ministarstvo dijasporo kao centralno tijelo za vođenje i koordinaciju svih aktivnosti prema dijaspori. U okviru Ministarstva biće formiran Savjet za dijasporu, sastavljen od predstavnika organizacija, akademske zajednice i nevladinog sektora, kao i Kancelarija za povratnike koja će pružiti sveobuhvatnu podršku građanima pri povratku u Crnu Goru. Zakonom se uvodi petogodišnja Strategija saradnje sa dijasporom, uz obavezu izrade godišnjih akcionih planova i izvještaja o napretku.

Usklađenost sa postojećim strategijama ili programima Vlade

Ovim se ciljevi direktno povezuju s Nacionalnom strategijom razvoja Crne Gore 2023–2030, gdje je dijaspora prepoznata kao strateški resurs za demografsko jačanje i transfer znanja. Takođe, aktivnosti su u skladu sa Vladinim planom za unapređenje inovacija i privlačenje stranih ulaganja.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulativnu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Status quo opcija

Održavanje postojećeg Zakona bez izmjena podrazumijevalo bi nastavak fragmentirane nadležnosti i ne bi riješilo ključne nedostatke. Pitanje koordinacije i pravne sigurnosti ostalo bi otvoreno, što ne zadovoljava strateške potrebe definirane još u strateškim dokumentima Vlade.

Neregulativna opcija

Memorandum o razumijevanju između institucija i organizacija dijasporo mogli bi kratkoročno poboljšati razmjenu informacija, ali ne bi uspostavili trajno pravno i institucionalno rješenje, niti bi stvorili obavezujuće mehanizme praćenja i izvještavanja o učinku.

Preporučena regulativna opcija

Donošenjem novog Zakona uspostavlja se jedinstvena institucionalna struktura, definiraju jasne obaveze i rokovi za sve aktere, te se osigurava dodjela budžetskih sredstava za kontinuiranu podršku. Ova opcija garantuje održivost, predvidivost i pravnu sigurnost u radu s dijasporom i povratnicima.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).

- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Pozitivni uticaji

Centralizacija nadležnosti i uvođenje elektronske platforme skratit će procedure i smanjiti duplirane administrativne radnje, čime će se optimizovati troškovi državne uprave. Dijaspore će dobiti jedan kontakt-punkt, što će jačati povjerenje i privući dodatne investicije, donacije i projekte prenosa znanja. Petogodišnja Strategija s godišnjim izvještajima omogućava redovno praćenje i prilagođavanje mjera.

Negativni uticaji

Prvobitno uspostavljanje Kancelarije za povratnike i razvoj IT-sistema zahtijeva jednokratna ulaganja i vremenski angažman službenika za obuku. Organizacije dijaspore moraće prilagoditi svoje interne procedure novim elektronskim servisima i standardizovanim prijavama.

Troškovi za građane i privredu

Pripadnici dijaspore plaćaju naknadu za izdavanje iseljeničke knjižice čija visina će biti propisana odlukom Ministarstva, a zahtjev se može podnijeti elektronski putem jedinstvenog obrasca objavljenog na internet stranici Ministarstva.

Opravljanost troškova i podrška konkurenciji

Inicijalna ulaganja višestruko se vraćaju kroz povećane porezne prihode od novih investicija i uštede u birokratiji. Propis stvara osnovu za osnivanje novih privrednih subjekata (fondovi, komore) i podstiče konkurenciju kroz transparentne javne pozive i podršku inovativnim projektima.

Administrativna opterećenja

Obaveza izrade petogodišnjeg Akcionog plana i godišnjih izvještaja u prvom je trenutku dodatna obaveza, no elektronske forme i koordinacija u sklopu Ministarstva minimiziraju vrijeme i trošak potreban za njihovu realizaciju.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?

- **Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.**

Potrebna budžetska sredstva

Za implementaciju ovog zakona iz Budžeta nije potrebno obezbjeđivati dodatna sredstva.

Raspodjela troškova u vremenu

Jednokratna sredstva u prvoj godini pokrivaju početnu investiciju, dok su u narednim godinama predviđena kontinuirana sredstva za održavanje sistema i rad zaposlenih.

Međunarodne finansijske obaveze

Zakonom se ne stvaraju neposredne međunarodne obaveze; budući sporazumi sa dijasporom zaključivaće se zasebno, a po stupanju na snagu ulaziće u efekt prema uvjetima tih ugovora.

Planiranje u budžetu

Sredstva za prvu fiskalnu godinu već su predviđena u okviru Ministarstva finansija, dok su u projekciji narednih godina uvrštena povećanja za potrebe održavanja i razvoja.

Podzakonski akti

Nacrtom je predviđeno donošenje uredbi o načinu dodjele stipendija, nagrada i iseljeničke knjižice, i njihove obaveze u budžetu nisu značajne i lako se integrišu u postojeće stavke.

Prihodi za budžet

Naknada po iseljeničkoj knjižici će generisati određene godišnje prihode, što ima neznatan, ali pozitivan učinak na budžetsku sliku.

Metodologija obračuna

Procjene su izvedene množenjem očekivanog broja korisnika (oko 1.000 godišnje) s visinom takse i upotrebom poznatih cijena IT-implementacije, uz marginu greške od $\pm 15\%$.

Problemi u preciznom obračunu

Glavna neizvjesnost odnosi se na stvaran broj povratnika i izdanih knjižica, ali predviđena margina omogućava fleksibilnost u planiranju.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Za izradu ovog propisa nije korišćena ekspertska podrška, imajući u vidu da je u pravni akt koj nije kompleksan, u smislu posebne potrebe za korišćenje eksterne ekspertske podrške.

Javna rasprava o Nacrtu Zakona o saradnji Crne Gore sa dijasporom - iseljenicima trajala je od 11.06. do 01.07.2025. godine.

Javna rasprava u navedenom roku sprovedena je dostavljanjem primjedbi, prijedloga i sugestija zainteresovane javnosti u elektronskom obliku i organizovanjem okruglih stolova.

Donošenje Zakona o saradnji Crne Gore sa dijasporom - iseljenicima je jedna od prioriternih aktivnosti Ministarstva dijaspore koja je utvrđena Programom rada Vlade za 2025. godinu. Ministarstvo dijaspore je formiralo Radnu grupu, Rješenjem broj: 01-910/25-602/3 od 15. maja 2025. godine.

U skladu sa članom 3 Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija ("Službeni list CG", broj 41/18), Ministarstvo je na oficijelnom sajtu objavilo Javni poziv za predlaganje predstavnika/ce nevladine organizacije u Radnoj grupi za pripremu Predloga Zakona o saradnji Crne Gore sa dijasporom - iseljenicima. U ostavljenom roku nijedna NVO se nije prijavila. Saglasno Uredbi, Ministarstvo je dana 10. juna 2025. godine objavilo poziv za javnu raspravu o Nacrtu Zakona o saradnji Crne Gore sa dijasporom - iseljenicima koja je trajala 20 dana od dana objavljivanja javnog poziva na internet stranici Ministarstva dijaspore www.mdi.gov.me. Primjedbe, sugestije, kao i odgovor obrađivača u Izvještaju su, kako slijedi, sistematizovani po subjektima.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Potencijalne prepreke

Kašnjenja u imenovanjima članova Savjeta, otpor dijaspore na nove procedure i odlaganja donošenja podzakonskih akata mogu usporiti implementaciju.

Mjere tokom primjene

Formira se Koordinacioni odbor pri Ministarstvu dijaspore koji će pratiti rokove i izvršenje obaveza. Paralelno se razvija e-platforma za elektronsku prijavu i izvještavanje te se organizuju edukacije za državne službenike i informativna kampanja u dijaspori.

Glavni indikatori

Praćenje će se vršiti preko: broja izdatih iseljeničkih knjižica, vrijednosti registrovanih investicija i donacija iz dijaspore, broja korisnika stipendija i programa razmjene te rezultata anketa o zadovoljstvu dijaspore.

Odgovorni za monitoring i evaluaciju

Operativno vođenje evidencije povjereno je Upravljačkoj jedinici za dijasporu unutar Ministarstva, dok će Savjet za dijasporu vršiti savjetodavno praćenje i davati preporuke za potrebne korekcije.

Datum i mjesto

Podgorica, 30.06.2025. godine

